

von Schuschnigg's kabinet tot minister van binnenlandse zaken promoveerde – maar hij was wèl, en al sinds zijn vroegste jeugd, een verheerlijker van het *Deutschtum* en dat laatste maakte hem weerloos op die 11de maart waarop, zoals wij in *Voorspel* beschreven, Hitler en Goering de ontwikkeling in Oostenrijk forceerden.

Berlijn publiceerde die avond het bericht dat Seyss-Inquarts 'voorlopige regering' (die nog niet eens gevormd was!) Duitsland telegrafisch verzocht had, troepen te sturen om in Oostenrijk 'rust en orde te handhaven'. Historisch is het weinig meer dan een curiositeit dat Seyss-Inquart die in die uren de plaats van von Schuschnigg innam, er niet van op de hoogte was dat Goering van Wenen uit gemachtigd werd, de betrokken tekst aan het *Deutsche Nachrichtenbüro* door te geven; hoogstens zou men er een symptoom in kunnen zien dat hij althans vrijdag, toen hij op de *Polizeipräsident* van Wenen de indruk maakte '*eines hilflosen, verlegenen Menschen der geschoben und vor vollendeten Tatsachen gestellt wurde*', zijn laatste aarzelingen nog niet overwonnen had. Zaterdag waren deze evenwel volledig verdwenen en op dinsdag 15 maart (de versmelting van Oostenrijk met Duitsland was inmiddels een feit geworden) werd Hitler in Wenen door '*Reichsstatthalter*' Seyss-Inquart begroet met een redevoering welke in een extatische passage culmineerde, 'die later alle leden van zijn gezin uit het hoofd leerden en', aldus Neuman, 'soms nog met een erpbiedige huivering nazegden'¹:

'Wonach Jahrhunderte deutscher Geschichte gerungen haben, wofür ungezählte Millionen der besten Deutschen geblutet haben und gestorben sind, was in heissem Ringen letztes Ziel, was in bittersten Stunden letzter Trost war, heute ist es vollendet. Die Ostmark ist heimgekehrt. Das Reich ist wiedererstanden. Das volksdeutsche Reich ist geschaffen.'

Seyss-Inquarts aarzelingen waren door de buitenwereld niet opgemerkt. Ook in een land als het onze zag een flink deel van de publieke opinie hem als een sinistere intrigant die van meet af aan en systematisch op de *Anschluss* toegewerkt had zoals die in maart '38 voltrokken werd. De historische werkelijkheid was gecompliceerder, maar het bleef waar, dat Seyss-Inquart het regime van von Schuschnigg ondermijnd en op vrijdagavond 11 maart diens functie overgenomen had en, vooral, dat hij door zijn optreden in de dagen die volgden, Hitlers greep naar Oostenrijk gelegaliseerd had. Daarvoor was Hitler ('*Adolf Legalität*') hem zeer erkentelijk, zoals deze hem niet minder erkentelijk was voor de vasthoudende wijze waarop hij, dwars tegen de verwijten van de 'echte' Oostenrijkse Nazi's in, ruim drie-en-een-half jaar

¹ A.v., p. III.